

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/579/2014
Identifikačné číslo spisu: 6114216083
Dátum vydania rozhodnutia: 05.04.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6114216083.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa R. V., bývajúceho v B., proti odporcovi BENCONT INVESTMENTS, s.r.o. , so sídlom v Bratislave, Astrová č. 2/A, IČO: 36432105, zastúpenému JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou, so sídlom v Bratislave, Martinčekova č. 13, o určenie neplatnosti zmluvy, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16 C 124/2014, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. septembra 2014 sp. zn. 12 Co 676/2014 o nariadení predbežného opatrenia, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 21. júla 2014 č.k. 16 C 124/2014-16 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal nariadenia predbežného opatrenia v znení: „Odporca je povinný zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 21. apríla 2008 č. 00128243210408, uzatvorenej medzi navrhovateľom a VÚB bankou, IČO: 31320155, do právoplatného skončenia veci samej o neplatnosť zmluvy o vydanie a používanie kreditnej karty zo dňa 21. apríla 2008. Zamestnávateľ navrhovateľa PUFEKO, s.r.o. so sídlom Mičinská cesta 35, Banská Bystrica, IČO: 36644480, je povinný zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy podľa dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 21. apríla 2008 č. 00128243210408, uzatvorenej medzi navrhovateľom a VÚB bankou, IČO: 31320155“. Súd prvého stupňa konštatoval, že navrhovateľ s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia podal aj návrh vo veci samej. Prvostupňový súd mal za to, že navrhovateľ v základnej miere neosvedčil možný vznik jeho ujmy. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, lebo sa nestotožnil s dôvodmi uvádzanými navrhovateľom.

Na odvolanie navrhovateľa proti zamietajúcemu uzneseniu súdu prvého stupňa Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. septembra 2014 sp. zn. 12 Co 676/2014 napadnuté uznesenie zmenil tak, že nariadil predbežné opatrenie v znení: „I. Odporca je povinný zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 21. apríla 2008 č. 00128243210408, uzavretej medzi navrhovateľom a Všeobecnou

úverovou bankou, a.s. (VÚB, a.s.), so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31320155, do právoplatného skončenia konania vo veci samej o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov dlžníka) č. 00128243210408 zo dňa 21. apríla 2008. II. Zamestnávateľ navrhovateľa PUFEKO s.r.o., so sídlom Mičinská cesta 35, Banská Bystrica, IČO: 36 644 480, je povinný zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy navrhovateľa podľa Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 21. apríla 2008, č. 00128243210408, uzatvorenej medzi navrhovateľom a Všeobecnou úverovou bankou, a.s. (VÚB, a.s.), so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31320155, do právoplatného skončenia konania vo veci samej o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov dlžníka) č. 00128243210408 zo dňa 21. apríla 2008“. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že v danej veci existuje skutkový i právny dôvod na nariadenie predmetného predbežného opatrenia, a preto odvolaním napadnuté uznesenie zmenil podľa § 220 O.s.p.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol odporca dovolaním, v ktorom namietal, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo svoje rozhodnutie založil na protichodnom právnom názore a odporca nemal možnosť podať riadny opravný prostriedok. Ďalej uviedol, že v konaní vystupoval ako účastník ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O.s.p.). Na strane odporcu išlo totiž o nedostatok pasívnej vecnej legitimácie daný tým, že odporca s pôvodným veriteľom tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo. Podľa názoru dovolateľa došlo v konaní aj k „inej“ vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že dovolací súd potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa a navrhovateľa zaviazá zaplatiť odporcovi náhradu trov konania (alebo tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietne a navrhovateľa zaviazá na náhradu trov konania odporcu).

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu označil napadnuté uznesenie za vecne správne. Žiadal, aby dovolanie bolo zamietnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

2. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 ale neplatia, ak ide (medziiným) o uznesenie o predbežnom opatrení (viď § 239 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade je síce dovolaním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, prípustnosť proti

nemu smerujúceho dovolania (§ 239 ods. 1 O.s.p.) je však vylúčená ex lege - vid' § 239 ods. 3 O.s.p.

3. Dovolanie odporcu by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Odporca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, c/, d/, e/ a g/ O.s.p. nenamietal; existencia vád tejto povahy ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

4. Odporca tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. O procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Predpokladom spôsobilosti byť účastníkom občianskeho súdneho konania je subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákona). Spôsobilosť právnickej osoby na právne úkony a jej plná procesná spôsobilosť vznikajú a zanikajú v tom istom momente.

Odporca netvrdí (a zo spisu nevyplýva), že by nemal spôsobilosť mať práva a povinnosti (že by právne neexistoval). Má teda spôsobilosť byť účastníkom predmetného konania.

Uvedenú námietku preto dovolací súd považuje za neopodstatnenú.

5. Obsah dovolania naznačuje, že odporca procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. stotožňuje s ním tvrdým nedostatkom vecnej legitímácie. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (nedostatok procesnej povahy) je ale potrebné odlišovať od nedostatku vecnej legitímácie účastníka konania (t.j. od stavu, keď účastník konania nie je subjektom práv alebo povinnosti v rámci hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa vyvodzuje žalobou uplatnený nárok).

Nedostatok vecnej legitímácie účastníka (ak je v niektorom prípade daný) nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. (vid' rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 38/2009, 2 Cdo 319/2013, 5 Cdo 159/2010).

6. K námietke odporcu, že odvolací súd mu odňal v konaní možnosť pred súdom konať, dovolací súd uvádza, že dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký vadný procesný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

K dovolacej argumentácii odporcu najvyšší súd uvádza, že súd rozhoduje o nariadení predbežného opatrenia aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia sa pred rozhodnutím súdu o predbežnom opatrení ostatným účastníkom konania nedoručuje. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia súd doručí ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo predbežné opatrenie nariadené. Takáto úprava vytvára priestor na to, aby sa odporca dozvedel o predbežnom opatrení až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Ak by sa návrh na nariadenie predbežného

opatrenia doručoval odporcovi skôr, ako o ňom bolo rozhodnuté, odporca by mohol veci zariadiť tak, aby následne nariadené predbežné opatrenie stratilo význam. Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv navrhovateľa má prednosť pred právom odporcu vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam.

7. K vyššie uvedenému dovolací súd dodáva nasledovné:

Občiansky súdny poriadok vychádza zo zásady, že proti rozhodnutiam odvolacích súdov nemá byť prípustný opravný prostriedok. Prípady, v ktorých pripúšťa dovolanie, predstavujú výnimku z tejto zásady. Ako v prípade každej výnimky, aj tu je neprípustný rozširujúci výklad. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ide v intenciách uvedenej zásady ďalej a prípady, v ktorých výnimočne dovolanie prípustné je (§ 239 ods. 1 a 2 O.s.p.), ešte viac zužuje.

V ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. sú uvedené rôzne uznesenia (napríklad o tlmočnom, poriadkovej pokute, predbežnom opatrení), vydanie ktorých prichádza do úvahy v odlišných procesných situáciách a s odlišným cieľom. Jedno však majú všetky tieto uznesenia spoločné - zákonodarca vo vzťahu k nim vyjadril zámer, aby neboli preskúmané v dovolacom konaní. V právnej teórii sa v minulosti dokonca vyskytol názor, že v prípade uznesení uvedených v § 239 ods. 3 O.s.p. nemôže prípustnosť dovolania založiť ani procesná vada konania uvedená v § 237 O.s.p. (viď Bajcura A. a kolektív, Občiansky súdny poriadok, Komentár, I. diel, Eurounion 1996, str. 402).

Predbežné opatrenia sú jedným zo zabezpečovacích inštitútov občianskeho súdneho konania, ktoré majú za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli nastať, ak by sa takáto (dočasná) úprava nenariadila. Predbežné opatrenia treba vnímať ako dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené (viď § 77 O.s.p.). Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi konania. Vzhľadom na to, že predbežné opatrenie má nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu o veci samej, vyznačujú sa procesné nesprávosti súdov, ku ktorým dochádza pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie (zrušenie) predbežného opatrenia, nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania. Aj na to je potrebné vziať zreteľ pri posudzovaní prípustnosti dovolania proti uzneseniu o predbežnom opatrení, v ktorom sa namieta procesná vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje tiež na to, že rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (pozri rozhodnutie *Apis versus Slovenská republika* z 10. januára 2000, č. 39754/98). K tomu istému viď aj viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. II. ÚS 666/2014, IV. ÚS 585/2012, III. ÚS 59/2012).

8. Pokiaľ odporca v dovolaní poukázal aj na § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že tzv. iná procesná vada konania je v zmysle tohto ustanovenia relevantný dovolací dôvod, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní; sama vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

I keby prípadne k vade tejto povahy došlo, nezakladala by prípustnosť dovolania odporcu.

9. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako

zakladajúci prípustnosť dovolania.

10. So zreteľom na to, že prípustnosť dovolania odporcu nevyplýva z § 239 O.s.p., nepotvrdila sa existencia nimi namietanej procesnej vady konania (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ani ďalších väd uvedených v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol ich dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

11. V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.